

# Com regulem la desesperació?

Jordi Ibáñez Fanés reflexiona sobre l'eutanàsia i el dol a 'Morir o no morir'

NÚRIA JUANICO  
BARCELONA

L'assaig *Morir o no morir* (Anagrama) va arribar a les llibreries a principis d'any. Aliè a la pandèmia durant el moment d'escriure'l, Jordi Ibáñez Fanés planteja reflexions interessants sobre l'eutanàsia, el suïcidi, la relació de les persones amb la mort i el dol.

## Quina relació tenen el dret a una vida digna i el dret a una mort digna?

Semblen dues dimensions inseparables. No té gaire sentit defensar una idea de vida que després es contradigui amb com es mor. Entenem la mort com una part culminant de la vida, no com una realitat estranya que permeti, per dir-ho així, degradar o acarnissar-se amb el moribund.

## ¿Es pot desvincular l'eutanàsia de les connotacions lligades al suïcidi? Com?

Hi ha una diferència evident: l'eutanàsia és l'assistència per evitar el patiment en situacions sense esperança abocades a la mort més o menys immediata. El suïcidi és un gest desesperat allà on encara hi hauria d'haver temps, espai i ocasió per a la vida. Una altra cosa és el suïcidi assistit per a situacions no terminals però sense cap esperança, o amb la certesa d'un empitjorament gradual. El que és clau és com regulem i entenem la desesperació, i em temo que això és una cosa sempre personal, no hi ha un estàndard de la desesperació.

## ¿Es poden establir línies clares entre matar i ajudar a morir?

Hi ha una cosa òbvia que no caldria ni dir. Mates a qui no vol morir, i ajudes a morir a qui desitja morir. Una altra qüestió són les raons que fan acceptable aquest desig de morir. No és el mateix ajudar a morir algú amb tota la vida al davant que fer-ho amb algú que demana no haver de passar



MANOLO GARCÍA

per una degradació i un patiment sense sortida.

## ¿Com està afectant la pandèmia la idea de la mort que té la nostra societat?

La pandèmia ha obert la qüestió de l'eutanàsia cap a la seva veritat més crua, que em temo que no era (o no només) el món dels moribunds i dels malalts terminals, o el dels postrats en una invalidesa cada cop més degradant i desmoralitzadora, sinó el dels vells. Què fem amb els vells? Com tracta la nostra societat els vells? Els efectes mortífers del virus en aquesta part de la societat, arraconada, aparcada, sovint oblidada i fins i tot reprimida, com si no haguessim d'envellir mai, o com si els vells realment vells no existissin, ha sigut com un mirall que, efectivament, ens obliga a pensar. Ha sigut una experiència que ens ha avergonyit, no sé amb quines dosis d'hipocresia o d'escàndol simulat, perquè diferencio molt entre subjectes singulars amb experiències concretes i la "societat". El fet és que la vellesa té la seva èpica, la seva potència pròpia, la seva misèria i la seva grandesa. Quins valors atorguem o neguem a la vellesa? Això és molt interessant,



sense ser cap gran novetat. Fa temps que ho sabem: "Si la joventut sabés... si la vellesa pogués..." Però la pandèmia ens ha confrontat a això d'una manera que ja no permet distreure's i fer veure que aquí no ha passat res. Els vells, si estan lúcids, saben millor que ningú què és la proximitat de la mort, què vol dir viure esperant l'esgarapada del final a cada cantonada. I sovint, o més sovint del que solem pensar, el que expressen són les ganes, si no de viure, perquè la vida s'ha tornat una font minsada d'alegries, sí de no tenir cap pressa per morir, i això és, com a mínim, tan interessant i respectable com els que, en la mateixa situació, diuen "prou, ho deixo aquí". Siguem liberals i empàtics, i afinem al màxim, no hi ha més secret. La mort és un assumpte privat de cadascú, però cal legislar bé per garantir aquest dret de cadascú a morir com vulgui o com pugui, sense empènyer ningú, sense violentar ningú, sense sostreure-li a ningú la seva mort desitjada o anhelada, sense negar-li a ningú la possibilitat de viure encara molt més o encara una mica més, si pot i vol. ■